

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้ศักยภาพของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ๒) เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ๓) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กไร้สัญชาติ ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๒ - ๑๘ ในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๑,๓๐๒ คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยการใช้อนุกรมของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง ๓๐๖ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์และประมวลผล โดยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติดังนี้ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Techniques) มีรายละเอียด ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผู้ทำการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

๕.๑.๑ สรุปข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ/การอยู่กับครอบครัว ระดับการศึกษา การเข้าร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน ได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๖๓ คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๙ เพศชาย จำนวน ๑๔๓ คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๑

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๑๖ - ๑๘ ปี จำนวน ๑๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘ รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุ ๑๓ - ๑๕ ปี จำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐ และน้อยที่สุดคือผู้ที่มีอายุ ๑๒ ปี จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒

สถานภาพ/การอยู่กับครอบครัวและชุมชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดา มารดา จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑ รองลงมาคืออยู่กึ่งกับบิดา/มารดา จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘ และน้อยที่สุดคืออื่น ๆ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔ รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๑ และน้อยที่สุดคือ อื่นๆ จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕

การร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนเป็นบางครั้ง จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒ รองลงมาคือ ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕ และน้อยที่สุดคือเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนบ่อยครั้ง จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖

๕.๑.๒ สรุปการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๓$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

๑) **ด้านการเรียนรู้** พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๐$)

๒) **ด้านสังคม/วัฒนธรรม** พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๑๖$)

๓) **ด้านสิทธิมนุษยชน** พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๕$)

๔) **ด้านการพึ่งพาตนเอง** พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$)

๕.๑.๓ สรุปปัญหา และอุปสรรคของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” ในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหา และอุปสรรค ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑) **ด้านการเรียนรู้** พบว่า ขาดการสื่อสารระหว่างผู้สอนและตัวเด็ก ขาดไม่เข้าใจในเนื้อหาของการเรียนรู้ และขาดโอกาสในการเข้าศึกษาและเรียนรู้

๒) **ด้านสังคม/วัฒนธรรม** พบว่า ขาดการส่งเสริมเรียนรู้ในด้านศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น ขาดความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนของตนเอง และขาดความร่วมมือในการมีส่วนร่วมของชุมชน

๓) **ด้านสิทธิมนุษยชน** พบว่า มีข้อจำกัดในการออกนอกพื้นที่ ถูกจำกัดสิทธิในการเข้ารับการศึกษาต่อ และสิทธิการได้เข้ารับรักษาพยาบาลมีข้อจำกัด

๔) **ด้านการพึ่งพาตนเอง** พบว่า ขาดความสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้อย่างสมบูรณ์ ขาดความสามารถในการสื่อสารด้านภาษาที่ดีกับบุคคลภายนอก และขาดความสามารถดูแลสุขอนามัยของตนเองได้อย่างถูกต้องตามหลักสุขอนามัยที่ดี

๕.๑.๔ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

๑) **ด้านการเรียนรู้** พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเรียนรู้นั้น จะเห็นได้ว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในชุมชนได้รับการศึกษาในภาคบังคับของรัฐบาล ที่มีสถานศึกษารองรับทั้งโรงเรียนอนุบาล มัธยมศึกษา อีกทั้งยังมีมูลนิธิคอยดูแลปรับสภาพความเป็นอยู่ แต่ด้วยเด็กที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นมีความหลากหลายในด้านเชื้อชาติ ซึ่งมีการจำกัดทางด้านสิทธิ จึงทำให้มีการแบ่งชนชั้นของเด็กที่จะได้รับการศึกษา และการที่จะได้รับการศึกษานั้น มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านการสื่อสารที่ต้องมีการปรับพื้นฐานทางด้านภาษา เพื่อที่จะใช้สื่อสารการเรียนรู้ และเป็นตัวแปรในการจัดศึกษาให้แก่เด็กไร้สัญชาติ อีกทั้งยังต้องได้รับการรับรองจากผู้ใหญ่บ้านกำนันของชุมชน เพื่อได้รับการยอมรับสิทธิในการเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐบาล และการที่จะได้รับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของเด็กเหล่านี้จะถูกจำกัด โดยต้องมีการขออนุญาตขอออกนอกพื้นที่ซึ่งมีความซับซ้อนในขั้นตอนการขออนุญาต และในการที่ไปศึกษาต่อนั้นก็อาจยังไม่ได้

รับการยอมรับจากบางสถาบันการศึกษา เพราะเด็กเหล่านี้ยังไม่ได้ตรวจสอบการได้มาซึ่งสัญชาติไทยอย่างชัดเจน

๒) ด้านสังคม/วัฒนธรรม พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสังคม/วัฒนธรรมนั้น จะเห็นได้ว่า การพัฒนาเด็กไร้สัญชาติด้านวัฒนธรรม ในพื้นที่ตำบลหนองลู นั้นเด็กไร้สัญชาติหรือเด็กผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนหรือเด็กชายขอบร้อยละ ๙๐ นับถือศาสนาพุทธในอีก ๑๐% นั้นจะแบ่งเป็นคริสต์และอิสลามและนับ ถือนับถือ วัฒนธรรมของคนในพื้นที่ส่วนมากแล้วจะกลมกลืนไปตามศาสนาพุทธ หรือศาสนาที่ตนนับถือ แต่ส่วนมากเด็กพวกนี้ได้รับมา จากผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็น งานประเพณีผูกข้อมือเดือนเก้า งานประเพณีฟาดข้าว บ้านเวียงคุด หรือในอีกหลายหลายประเพณีเด็กเหล่านี้มักจะรับมาและสืบทอดปฏิบัติต่อไป โดยยังคงยึดถือตามแบบปฏิบัติของบรรพบุรุษได้อย่างดีเยี่ยม เพราะการปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็กโดยผ่านการขับเคลื่อนของผู้นำชุมชน ผ่านโครงการต่างๆ เช่น การเรียนรู้ภาษาดั้งเดิมของบรรพบุรุษ ศิลปะการรำยรำประจำท้องถิ่น

๓) ด้านสิทธิมนุษยชน พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการด้านสิทธิมนุษยชน นั้น จะเห็นได้ว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นมีความหลากหลายในด้านเชื้อชาติ อาทิเช่น ชาวไทย ชาวมอญ ชาวลาว ชาวโลอิงยา และชาวกะเหรี่ยง ได้ตั้งรกรากอยู่ในพื้นที่มาเป็นเวลายาวนาน ก่อเกิดเป็นชุมชนน้อยใหญ่ มีการส่งสมวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ สืบทอดต่อกันมาและขณะเดียวกัน ยังมีผู้คนจำนวนมากที่ถูกละเมิดสิทธิหรือ "ไม่ได้รับสิทธิ" โดยเฉพาะสิทธิในความเป็นประชาชนพลเมืองของประเทศที่ตนพำนักอาศัย

๔) ด้านการพึ่งพาตนเอง พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพึ่งพาตนเองนั้น จะเห็นได้ว่า เด็กเหล่านี้เกิดและเติบโตขึ้นมาในสภาพสังคมที่บีบคั้นต้องช่วยเหลือตัวเองมาตั้งแต่เด็ก จึงทำให้เด็กพวกนี้มีความแข็งแกร่งทางด้านจิตใจและร่างกาย มีความวิริยะอุตสาหะและแรงผลักดันมากกว่าเด็กเด็กในเมือง ฉะนั้นในด้านการพึ่งพาตนเองของเด็กเด็กผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนหรือที่เราเรียกว่าเด็กชายขอบนั้น จะมีสูงมากเพราะพวกเขาจะต้องพยายามช่วยเหลือตัวเองในทุกๆด้าน โดยการพึ่งพาผู้อื่นให้น้อยที่สุดสาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะเด็กเด็กเหล่านี้ส่วนมากแล้วจะอาศัยอยู่ ตามแนวชายแดนซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นแทบจะไม่มีหรือเรียกว่าไม่มีเลยก็ได้ทำให้เด็กเหล่านี้มีสภาพร่างกายที่แข็งแรงและจิตใจที่เด็ดเดี่ยวสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยแทบจะไม่ต้องพึ่งพาใครมากนักซึ่งเป็นสัญญาณการเอาตัวที่มีอยู่ในตัวเอง ทำให้เด็กๆเหล่านี้มีแรงผลักดันที่จะพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพที่จะนำพาชีวิตของตนไปสู่จุดหมายที่สูงขึ้นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕) ปัญหา และอุปสรรคของเด็กไร้สัญชาติ พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีดังนี้

๑) เด็กที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ทันผู้เรียนส่วนใหญ่ในชั้นเรียนหรือใน กลุ่มหรือเด็กที่เรียนช้า ไม่ได้รับการบริการจากผู้สอนที่จะเยียวยาแก้ไข โดยที่ผู้สอนอาจไม่ ตระหนักเยียวยาในปัญหาไม่เข้าใจใน ปัญหา ไม่มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการแก้ไข หรือผู้บริหาร ไม่ให้ความสำคัญเรื่องนี้

๒) ในสังคมส่วนใหญ่ เด็กยังถูกมองว่าเป็นผู้ขาดประสบการณ์ ความคิด ยังเด็กไป มีบิดา มารดาเป็น "เจ้าของ" ไม่สามารถคิดเองได้ หรือไม่สามารถ คิดได้ ยังตัด สิ้นใจไม่เป็น ไม่มีความคิดเชิงหา ผลและไว้วางใจไม่ได้ ซึ่งเป็นความเข้าใจผิด ในเชิงหลัก วิชาและความเป็นจริง เพราะการเรียนรู้ที่จะคิด ได้นั้น ต้องค่อยๆ ฝึกการคิดไปตามลำดับ และต่อเนื่อง และเด็กมีวุฒิภาวะในระดับของตนที่จะตัดสินใจได้ ในระดับของตนเช่นเดียวกัน

๓) เด็กขาดพัฒนาการรอบด้านอันเป็นผลจากการมีต้นทุนการที่ดี ขาด ความเข้าใจเรื่อง สุนทรียภาพ ศิลปะ วัฒนธรรม ศาสนา การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การฝึก กล้ามเนื้อและทักษะเฉพาะ ต่างๆ รวมทั้งการฝึกให้เป็นคนสร้างสรรค์และเป็นคน มีความริเริ่ม

๔) บริการที่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถพิเศษ ความสามารถ เฉพาะทาง หรือพรสวรรค์ ของเด็กมีไม่เพียงพอ โดยที่รัฐยังไม่มียุทธศาสตร์และความมุ่งมั่น ที่ชัดเจนและไม่มีการดำเนินงานอย่างเป็น ระบบเพื่อการนี้ พร้อมทั้งยังไม่เห็นความ สำคัญเพียงพอที่จะจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

๕) เด็กไร้สัญชาติเหล่านี้ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชน

๖) เด็กขาดการพัฒนาการรอบด้านอันเป็นผลจาก ขาดการส่งเสริมที่ดี ขาดความเข้าใจเรื่อง สุนทรียภาพ ศิลปะ วัฒนธรรม ศาสนา การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การฝึก กล้ามเนื้อและทักษะเฉพาะ ต่างๆ รวมทั้งการฝึกให้เป็นคนสร้างสรรค์และเป็นคน มีความริเริ่ม

๗) มีข้อจำกัดในการออกนอกพื้นที่

๘) รัฐยังไม่สามารถปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน เนื่องจากวิธีการปรับปรุงที่ แล้วๆ มา มุ่งเน้นไปปัจจัยอื่นๆ มากกว่ากระบวนการ การเรียนการสอน เช่น การเพิ่มปริมาณของ ผู้สอน การเพิ่มปริมาณของผู้สอน การจัดให้มี สื่อการสอนโดยไม่มีกรอบวิธีใช้สื่อการปรับปรุงหลักสูตร โดยไม่มีการฝึกอบรมวิธีการ ใช้หลักสูตร การไม่เน้นวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน

๙) เด็กที่ต้องออกกลางคันจากสถานศึกษา ไม่ได้รับความสนใจจริงจัง หรือมีการติดตามเด็ก เหล่านี้อย่างเป็นระบบเพื่อให้ความช่วยเหลือ

๕.๑.๕ ผลการวิเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

๑) **แนวทางการเรียนรู้** พบว่า ควรมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมศักยภาพให้แก่ ครูผู้สอนเพื่อมีความหลากหลายในด้านภาษา ควรมีการกำหนดแนวทางการปรับเปลี่ยนสื่อการเรียนรู้ให้มี ประสิทธิภาพ และเข้าใจได้ง่ายในเด็กไร้สัญชาติ และควรมีการกำหนดแนวทางในด้านการเปิดโอกาส ทางด้านการศึกษา และสิทธิทางการศึกษาให้มีความเท่าเทียมกับเด็กทั่วไป

๒) **แนวทางด้านสังคม/วัฒนธรรม** พบว่า ควรมีการกำหนดแนวทางการจัดทำแผนโครงการชุมชน โดยการนำของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นให้กับเยาวชน ควรมีการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิต ให้มีความเข้าใจในสังคมปัจจุบัน และส่งเสริมให้ครอบครัวได้มีจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชน และควรมีการกำหนดแนวทางการปลูกฝังเด็กไร้สัญชาติในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

๓) **แนวทางด้านสิทธิมนุษยชน** พบว่า ควรมีการกำหนดแนวทางในด้านสิทธิการอาศัยในประเทศไทย และสิทธิในการศึกษาในระดับขั้นที่สูงขึ้นไป เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้แก่เด็กไร้สัญชาติ ควรมีการกำหนดแนวทางคุ้มครองการไม่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ/การถูกทำร้ายร่างกาย และจิตใจ จากบุคคลที่มีอิทธิพลในชุมชน และควรมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการเข้าถึงบริการอย่าง เท่าเทียมกับบุคคลอื่นในสังคมโดยไม่มีการละเมิดและถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

๔) **แนวทางด้านการพึ่งพาตนเอง** พบว่า ควรมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมอาชีพให้แก่เด็กไร้สัญชาติ เพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวของตัวเด็ก ควรมีการกำหนดแนวทางการรับบริการสุขภาพ คือ เด็กไร้สัญชาติสามารถเข้ารับบริการด้านสุขภาพจากสถานพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย และควรมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้ภาษาไทยให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึง “การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ และน่าสนใจ ซึ่งนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม

ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากว่าการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นประเด็นจากข้อคำถามในแบบสอบถาม ที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

๕.๒.๒ การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกเป็นรายด้าน

๑) **ด้านการเรียนรู้** จากการศึกษา พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ได้แก่ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนในชุมชน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากกลุ่ม/ชมรมในชุมชน ได้รับความรู้จากผู้ใหญ่ในชุมชนเรื่องการประกอบอาชีพ ได้รับสื่อการเรียนการสอนจากโรงเรียนและชุมชน และมีโอกาสได้รับการศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาในเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เรืองชัย งอยปิดพันธ์** ได้วิจัยเรื่อง “ศักยภาพและความคาดหวังด้าน

คุณภาพการจัดการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อรองรับภารกิจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร” ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อรองรับภารกิจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ระดับปานกลาง^๑

๒) ด้านสังคม/วัฒนธรรม จากการศึกษา พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ได้แก่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และศูนย์พักพิงผู้อพยพ ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้รับการถ่ายทอด ศิลปะวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น การละเล่นประจำเผ่า ได้รับการสอนทักษะอาชีพด้านอาชีพจากหน่วยงาน ภาครัฐ และมีการเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนช่วยปลูกจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติแก่ท่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ เทพบุตร ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒) : จังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินงานด้านการศึกษา ในแต่ละด้าน และโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง^๒

๓) ด้านสิทธิมนุษยชน จากการศึกษา พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ได้แก่ได้รับสิทธิในการครอบครองที่ดินที่อยู่อาศัย และถือครองทรัพย์สินอย่างถูกต้อง จากเจ้าหน้าที่รัฐ ได้รับสิทธิหรือโอกาสในการขอสัญชาติ ได้รับสิทธิในการนับถือศาสนา หรือความเชื่อประจำเผ่าของตน ได้รับการสิทธิด้านการรักษาพยาบาลจากหน่วยงานของภาครัฐ และได้รับสิทธิในการศึกษาตามกฎหมายที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธธณณ์ โอบอ้อม ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแนวพระพุทธศาสนา” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน^๓

๔) ด้านการพึ่งพาตนเอง จากการศึกษา พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อ

^๑เรื่องชัย งามปัตพันธ์, “ศักยภาพและความคาดหวังด้านคุณภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อรองรับภารกิจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร” **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ๒๕๕๐).

^๒ไพบุลย์ เทพบุตร, “การศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒) : จังหวัดสุรินทร์”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๖).

^๓สุทธธณณ์ โอบอ้อม ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแนวพระพุทธศาสนา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ได้แก่มีทักษะในการอ่านเขียนภาษาไทยและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง เช่น การทำความสะอาดร่างกาย การแต่งตัว สามารถช่วยพ่อแม่ในการดูแลสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวได้ สามารถดูแลรักษาสุขภาพของตนเองได้เป็นอย่างดี สามารถช่วยคนในครอบครัวทำกิจวัตรประจำวันได้ เช่น ทำอาหาร หุงข้าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นฤมล สมิตะ** ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน ชุมชนตำบลวังทรายพูน อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน ชุมชนตำบลวังทรายพูน อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ทั้ง ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านสุขภาพและการป้องกัน ๒) ด้านสติปัญญาและความสามารถในการทำงาน ๓) ด้านอารมณ์และความรับผิดชอบ ๔) ด้านการมีส่วนร่วมในชุมชนและสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง^๔

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๑) ภาครัฐควรให้ความรู้ถึงสิทธิของตนเอง และตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา เพราะแม้กฎหมายจะให้การรับรองสิทธิเด็กไร้สัญชาติไว้อย่างชัดเจนเพียงใดก็ตาม แต่หากไม่รู้ถึงสิทธิของตนเองก็ไม่สามารถเรียกร้อง หรือปกป้องสิทธิของตนเองได้

๒) ภาครัฐควรเร่งดำเนินการพิสูจน์สัญชาติ เพื่อให้เด็กไร้สัญชาติเหล่านี้ได้ระบุตัวตนของตนเองได้ว่าตนมีสัญชาติใด เป็นพลเมืองของรัฐใด และย่อมมีสิทธิได้รับการรับรองจากรัฐนั้น

๓) ภาครัฐควรมีการดำเนินการสร้างองค์ความรู้ โดยการอบรมและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายที่รับรองสิทธิของเด็กไร้สัญชาติ เพื่อให้มีการปฏิบัติต่อเด็กไร้สัญชาติอย่างถูกต้องอันนำไปสู่การเข้าถึงสิทธิต่างๆ ที่กฎหมายรับรอง

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๑) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีความรู้ในด้านกฎหมาย และสิทธิของเด็กไร้สัญชาติ

^๔นฤมล สมิตะ ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน ชุมชนตำบลวังทรายพูน อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร”, วิทยานิพนธ์ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๕๕๑).

๒) ครูผู้สอนควรนำสื่อสมัยใหม่ มาจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กไร้สัญชาติได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาไทยมากขึ้น

๓) ครูผู้สอนควรสนใจ และใส่ใจเด็กที่มีอายุมากกว่าเกณฑ์ ในการเข้ารับการศึกษา

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจ ได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) ควรจะมีการศึกษาเรื่อง “การพึ่งพาตนเองของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี”

๒) การวิจัยครั้งต่อไปควรจะมีการศึกษาด้วยการใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview)

๓) การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้เด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี